

Raadsvoorstel

Opsteller

Engels, Rene

Vergadering van

10 juni 2025

Kenmerk

Z/25/084498 / D/25/185648

Portefeuillehouder

Bas Lont

Portefeuille

Financiën

Onderwerp

Kadernota 2026 Oudewater

Inleiding

Voor u ligt de nu Kadernota 2026-2029. In de Kadernota geeft uw raad ons college de kaders mee die wij hanteren voor het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029. Na de vaststelling van deze Kadernota vinden er nog diverse aanpassingen plaats. De belangrijkste hiervan is de uitkomst van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Uiteindelijk vindt de totale integrale afweging plaats in de raadsvergadering van 6 november 2025.

Op 7 november jl. is de Programmabegroting 2025-2028 door uw raad vastgesteld met een structureel tekort vanaf 2026 van circa 1 miljoen. In de Voorjaarsrapportage 2025 zijn er nog steeds tekorten voor deze jaren. De uitkomst uit de Voorjaarsrapportage 2025 is de start van deze Kadernota.

Gelet op de meerjarige tekorten is er begin dit jaar een bezuinigingsoperatie gestart. In een raadsinformatiebrief (D/24/164734) hebben wij u geïnformeerd over dit bezuinigingstraject voor het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029. In deze Kadernota bieden wij u een pakket maatregelen aan om te komen tot een sluitende begroting voor 2026 en voor de begroting 2027 met een klein tekort. Hierbij is ook onze inzet om voor de jaren 2028 en 2029 te komen tot een acceptabel - oplosbaar tekort.

Ook is er in deze Kadernota invulling gegeven aan de door uw raad aangenomen motie "Rustig aan" (M-124). In de motie wordt opgeroepen eerst te kijken naar temporiseren van investeringen, voordat bezuinigingen en lastenverzwaringen overwogen worden. Daarom hebben wij het traject "Investeren in balans" gestart. Dit naar aanleiding van de jaarlijkse boeg golf aan investeringen die worden doorgeschoven, de hoogte van de schuldquote en de capaciteit van de organisatie.

Ook zou het college nog terugkomen bij de Kadernota op het fietsplan (T-923) en de reserve wegen (M-127). U ontvangt een raadsinformatiebrief waarin de maatregelen en de kosten worden opgesomd. In de raadsinformatiebrief is een totale lijst gemaakt waarbij onderscheid is gemaakt tussen voltooid, in onderzoek en uitvoeringsgereed. In deze Kadernota wordt voorgesteld om een nader onderzoek te doen om de komende maatregelen inzichtelijk te maken. Verder hebben wij wel enkele fietsmaatregelen opgenomen waar dekking voor was / is gevonden.

Het inzichtelijk maken van de kosten voor het onderhoud van Wegen is niet gelukt. Wel wordt er, omdat er investeringen worden getemporiseerd of geschrapt bij het opstellen van de begroting gekeken om een dotatie aan de reserve wegen te doen om het risico te verkleinen. Daarnaast is in de voorjaarsrapportage een onderzoek opgenomen om de kosten inzichtelijk te maken.

Het college heeft via de IJsselbode een oproep gedaan om mee te denken over de bezuinigingen. Men kon langskomen op een middag/avond en schriftelijk reageren. Via beide kanalen is een aantal reacties binnen gekomen. Het idee was om ook via de participatietool de inwoners gelegenheid te geven hun voorkeur aan te geven welke maatregelen wel en welke niet op steun konden rekenen. Omdat de inventarisatie van het totaal aan bezuinigingen zo weinig opleverde zodat er geen echte keuze mogelijk was heeft dat onderdeel geen doorgang gevonden. Alle mensen die gereageerd hebben, hebben persoonlijk bericht gehad wat er met hun voorstellen is gedaan in de Kadernota.

In de Kadernota is tevens rekening gehouden met de te verwachten hogere bijdrage aan Woerden als gevolg van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hierbij hebben wij gekozen voor een ingroeimodel om met één stap van € 250.000 toe te groeien naar het bedrag dat voortvloeit uit de voorgestelde methodiek. Tegenover de verhoogde bijdrage DVO staan ook al dekkingsbronnen die al op diverse programma's in de begroting van Oudewater waren verwerkt. Als laatste is er een PM post opgenomen, omdat er op dit moment nog zaken worden uitgezocht die kunnen leiden tot een andere bijdrage.

In de Kadernota is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van de meicirculaire. Wel hebben wij de verwachte en ingeschatte hogere inkomsten van het Rijk in deze Kadernota opgenomen. Dit op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk. De meicirculaire moet hierover definitieve duidelijkheid geven.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is onze grootste inkomstenbron, die schommelt qua hoogte. Het is daarom goed dat de AR wordt aangevuld om mogelijk tegenvallers weer enigszins op te kunnen vangen en risico's af te dekken.

Gelet op de Oudewaterse financiële situatie denken wij met bovenstaande maatregelen een passende Kadernota aan te bieden, waarin Oudewater voorbereid is voor de komende jaren.

Rekening houdend met de financiële uitkomsten van het bovenstaande ontstaat het volgende totaal overzicht:

Nr.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
1.	Saldo Voorjaarsrapportage 2025	-569.770	-762.492	-730.578	-730.578
Onvermijdelijke ontwikkelingen:					
2.	Kadernota 2026 (exploitatie)	-439.000	-205.330	-102.830	-102.830
3.	Kadernota extra lasten alle (vervangings-) investeringen	0	-280.299	-374.697	-477.622
	Saldo na aanvragen Kadernota 2026 (voor bezuinigingen)	-1.008.770	-1.248.121	-1.208.105	-1.311.030
Effecten nieuwe DVO:					
4.	Aanpassing bijdrage nieuwe DVO	-810.000	-1.060.000	-1.060.000	-1.060.000
5.	Vervallen bijdrage van Woerden aan Oudewater	-138.000	-138.000	-138.000	-138.000
6.	Dekking al opgenomen in Begroting 2026 e.v.	642.540	642.540	642.540	642.540
7.	Nog uit te zoeken zaken m.b.t. nieuwe DVO	PM	PM	PM	PM
	Saldo na aanvragen KN26 + DVO (voor bezuinigingen)	-1.314.230	-1.803.581	-1.763.565	-1.866.490
Verhoging inkomsten - bezuinigingen:					
8.	Inschatting uitkomsten Voorjaarsnota Rijk	656.000	656.000	5.000	5.000
9.	Verhoging inkomsten	204.000	294.000	294.000	294.000
10.	Stoppen/schrappen investeringen (rood)	6.513	143.812	271.372	371.837
11.	Bezuinigingen zijnde lucht in de begroting	422.168	422.168	422.168	422.168
12.	Bezuinigingen zijnde beleidsmatige keuzes	85.600	129.600	129.600	129.600
	Saldo na verhoging inkomsten - bezuinigingen	60.051	-158.001	-641.425	-643.885
Maatregelen te nemen bij overschot of tekort:					
13.	Storting in Bestemmingsreserve Wegen				
14.	Inzet Algemene Reserve				
15.	Verhoging OZB				
	Eindtotaal na verhoging inkomsten en bezuinigingen	60.051	-158.001	-641.425	-643.885

Verderop in de Kadernota worden de genoemde bedragen gedetailleerd toegelicht.

Ratio's

De Jaarrekening 2024 geeft een flink overschot te zien dat is toegevoegd aan de Algemene Reserve (AR). Dit was nodig om te komen tot een positiever weerstandsvermogen. Ook de Voorjaarsrapportage laat voor 2025 een overschot zien, dat bij vaststelling van de volgende jaarrekening wordt toegevoegd aan de AR. Hiermee wordt voldaan aan een gezond weerstandsvermogen van 2,0 (stand Jaarrekening 2024).

De schuldquote is nog aan de (te) hoge kant en een punt van aandacht. Bij vaststelling van de jaarrekening 2024 was deze 71%. Dit is een flink stuk lager dan bij de begroting (181%) werd verwacht. Reden is dat investeringen qua uitvoering te optimistisch worden ingeschat. In de Financiële verordening 2023 is voor de netto schuldquote een streefwaarde van 90% opgenomen. Tevens gelden de signaleringswaarden >90% en >130%.

De netto schuldquote opgenomen in de begroting 2025 bedraagt voor 2026 is 150%. Om de schuldquote naar beneden te krijgen moeten investeringen beter worden ingepland om de jaarlijkse boeggolf (doorschuiven van investeringen naar het volgende jaar) te verlagen en moeten er investeringen worden geschrapt. In de Kadernota wordt hier verder op ingegaan.

De raad besluit

1. Kaderstellend de onvermijdelijke ontwikkelingen op te nemen in de Programmabegroting 2026-2029;
2. In te stemmen met de in de Kadernota opgenomen uitkomsten van het project "Investeringsplanning 2026-2029";
3. In te stemmen met de in de Kadernota opgenomen inkomsten verhogingen en bezuinigingen;
4. In te stemmen met de in de Kadernota genoemde uitgangspunten voor het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving

Artikel 186 van de Gemeentewet.

Beoogd effect

Met de vaststelling van de Kadernota worden de kaders meegegeven voor het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029.

Argumenten

Kaderstellend de onvermijdelijke ontwikkelingen op te nemen in de Programmabegroting 2026-2029

Door het stellen van kaders kan de Programmabegroting 2026-2029 worden opgesteld en aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd in de raad van 6 november 2025.

In te stemmen met de in de Kadernota opgenomen uitkomsten van het project "Investeringsplanning 2026-2029"

In het project "Investeringsplanning 2026-2029" is gezocht naar een juiste balans tussen het jaarlijks doorschuiven van investeringen (boeggolf), de schuldquote en de capaciteit die in de organisatie beschikbaar is om de investeringen uit te voeren.

In te stemmen met de in de Kadernota opgenomen inkomsten verhogingen en bezuinigingen:

In de Kadernota zijn diverse inkomstenverhogingen opgenomen. Tevens worden er bezuinigingen voorgesteld die gerealiseerd kunnen worden door "lucht" uit de begroting te halen en beleidskeuzes te maken. Door de lucht uit de begroting te halen zijn wij minder flexibel om op onverwachte zaken te anticiperen.

In te stemmen met de in de Kadernota genoemde uitgangspunten voor het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029.

Gelet op de financiële positie stellen wij voor om de budgetten binnen de begroting niet automatisch te indexeren, maar de indexering op 0% te stellen. Als er sprake is van contracten of afspraken dan vindt indexering op basis hiervan plaats. De inkomsten worden verhoogd zoals opgenomen onder het kopje "Verhoging inkomsten - Bezuinigingen" in de Kadernota.

Voorgesteld wordt de OZB en heffingen/leges te verhogen met een indexering van 3,5%. Dit komt bovenop de voorgestelde verhogingen zoals genoemd onder het vorige punt.

Kanttekeningen

In de Kadernota zijn een tweetal bijlagen opgenomen:

Bijlage "Afgewezen zaken Kadernota"

Hierin hebben wij de aanvragen opgenomen die wij niet hebben gehonoreerd omdat deze niet onvermijdelijk, onvoorzien of onvermijdbaar zijn.

Bijlage "Bezuinigingen niet akkoord"

Hierin zijn de bezuinigingen opgenomen die wij niet hebben overgenomen.

Financiën

Met inachtneming van de Voorjaarsrapportage 2025 en de Kadernota 2026-2029 komen de meerjarensaldo's er als volgt uit te zien:

2026: € 60.051 overschot

2027: € 158.001 tekort

2028: € 641.425 tekort

2029: € 643.885 tekort

Uitvoering

De Kadernota 2026-2029 wordt in de Programmabegroting 2026-2029 verwerkt die in de raad op 6 november 2025 wordt behandeld.

Communicatie

De Kadernota 2025-2029 wordt ter kennisname naar de provincie Utrecht gestuurd. Hij wordt ook gepubliceerd op de gemeentelijke website en is digitaal beschikbaar via oudewater.begrotingonline.nl

Samenhang met eerdere besluitvorming

Programmabegroting 2025-2028.

Voorjaarsrapportage 2025.

Bijlagen

Raadsbesluit met nummer: D/25/185652

Kadernota 2026-2029 met nummer: D/25/187196